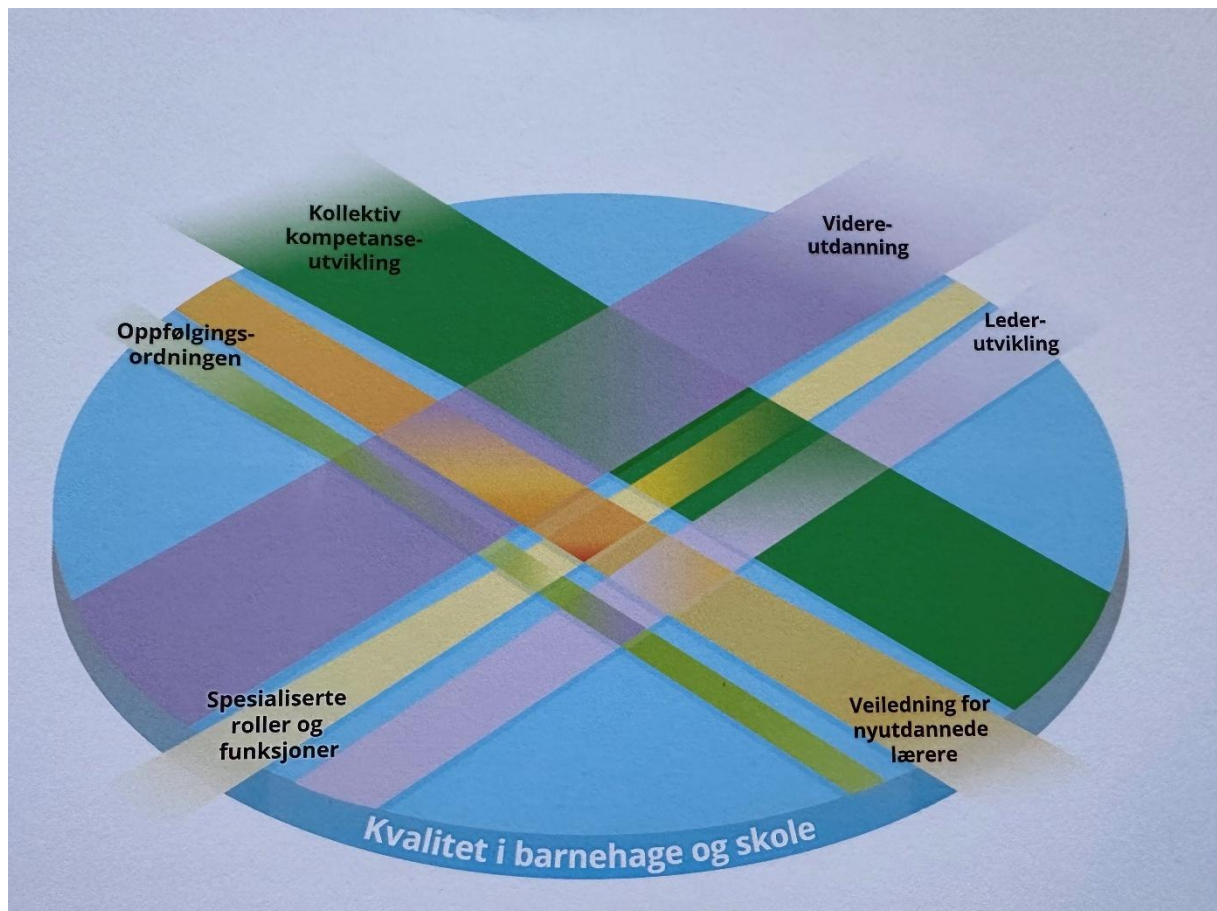

Langsiktig plan – Troms

2026 - 2029

Kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole

Illustrasjon: Kunnskapsdepartementet

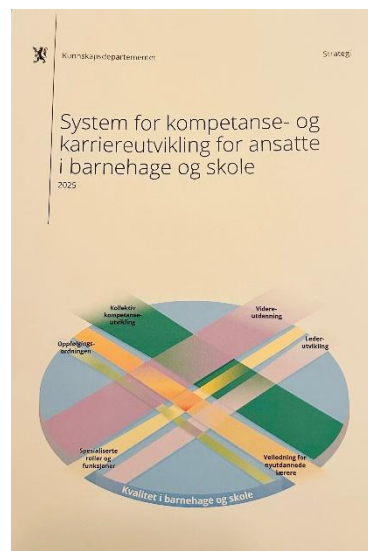
Innhold

Tilskuddsordning for kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole	3
Prinsipper for tildeling av tilskuddsmidler	4
Fordeling mellom offentlige og private eiere	4
Fordeling av midler mellom barnehage og skole	4
Fordeling av midler mellom eiere og UH/fagmiljøer.....	4
Prioriterte tematiske fagområder (2026–2029).....	5
Barnehage	5
Skole	6
Laget rundt barnet.....	6
Andre prioriteringer ved tildeling	7
Langsiktighet og forutsigbarhet.....	8
Koordinator	8
Behovsmelding.....	8
Rapportering.....	9
Evaluerings og justering av plan.....	9
Årshjul for arbeidet i Troms	9
Kjennetegn på måloppnåelse	10
Samarbeidsforum	10
Samisk samarbeidsforum	11
Vedlegg:	12
Definisjoner:.....	12
Kunnskapsgrunnlag – Troms.....	14

Tilskuddsordning for kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole

Tilskuddsordning for kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole¹ er én av tre tilskuddsordninger i helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling som sammen skal bidra til å øke kompetansen og kvaliteten i barnehager, grunnskoler og videregående opplæring, i fagskolene og hos universiteter og høyskoler.

Målet er at aktørene skal se alle deler av systemet i sammenheng når de jobber med kompetanseutvikling i barnehage og skole.

Denne planen gjelder kun tilskuddsordningen for kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole.

Eiere har ansvar for at virksomhetene drives i samsvar med regelverket. Dette innebærer også et ansvar for å legge til rette for kompetanseutvikling for sine ansatte. Lokal forankring er en avgjørende faktor for å lykkes med kollektiv kompetanseutvikling. Inkluderende prosesser i barnehage og skole må involvere ansatte på en slik måte at de får et eierskap til den kollektive kompetanseutviklingen. Det er de lokale behov for kompetanse som skal være avgjørende for valg av kompetansetiltak.

Denne langsiktige planen er utarbeidet (vedtatt) av samarbeidsforumet i Troms. Planen er ment som informasjon til barnehage- og skolesektor, og fungerer som et verktøy for statsforvalteren i tildeling av midler i denne tilskuddsordningen.

I planen finner dere informasjon om prioriterte tematiske fagområder, prinsipper for tildeling av midler, ivaretagelse av langsiktighet og forutsigbarhet, bruk av koordinator i ordningen, behovsmeldingen, rapporteringer og evaluering.

Som vedlegg til denne planen vil dere finne definisjoner og kunnskapsgrunnlag for sektor.

¹ Lenke til den nye forskriften (kommer)

Prinsipper for tildeling av tilskuddsmidler

Samarbeidsforum i Troms ønsker at eiere som ikke har deltatt i tilskuddsordning tidligere eller eiere som ikke har deltatt på en lang stund skal prioriteres.

Fordeling mellom offentlige og private eiere

Samarbeidsforum ønsker at statsforvalteren ivaretar likebehandling mellom private og offentlige eiere.

Fordeling av midler mellom barnehage og skole

Samarbeidsforumet har bestemt at partnerskap med skole får tilnærmet 35 % av midlene og partnerskap med barnehagene får tilnærmet 35 % av midlene. Tilnærmet 30 % av midlene går til partnerskap med barnehager og/eller skoler som også involverer en større målgruppe og flere kommunale tjenester.

Fordeling av midler mellom eiere og UH/fagmiljøer

Partnerskapet må bli enige om ønsket fordeling mellom eier og universitet/høgskole (UH) i behovsmeldingen gjennom utarbeidelse av budsjett.

Midlene kan tildeles til partnerskapet for å:

- Analysere og vurdere tiltak
- Planlegge tiltak
- Gjennomføre tiltak

Samarbeidsforumet vurderer det ikke som hensiktsmessig å fastsette en absolutt prosentfordeling, men presiserer at tildeling til UH skal sikres over tid for å ivareta det doble formålet.

Dersom partnerskapet får mindre midler enn det er meldt inn behov for, så må partnerskapet bli enig om fordeling av midler mellom partene.

Dersom et UH får tildeling i flere partnerskap vil statsforvalter og UH i samarbeid undersøke om det er mulig å redusere administrasjonskostnader for UH.

Prioriterte tematiske fagområder (2026–2029)

Barnehage

Innenfor alle temaene kan partnerskapet sette inn tiltak som sikrer fremdrift av utviklingsarbeidet, f.eks. veiledning, utviklings- og/eller prosessledelse.

Samarbeidsforum har besluttet at temaene er i prioritert rekkefølge, men underpunktene ikke er i prioritert rekkefølge.

1. Trygt og godt barnehagemiljø:

- Tydelige ansatte som legger til rette for et godt leke og læringsmiljø i barnehagen
- Kunnskap om barnehageloven, kapittel 8
- Språk
- Relasjonskompetanse
- Barns bestevurdering og barns rett til medvirkning
- Foreldresamarbeid
- Inkluderende praksis:
 - Barn som trenger ekstra hjelp og støtte

2. Livsmestring og helse:

- Fremme fysisk og psykisk helse
- Fokus på trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd
- Språk
- Foreldresamarbeid

3. Samisk:

- Kunnskap om, respekt for og innsikt i urfolksituasjoner- og rettigheter, mangfoldet av samiske språk, kulturer og tradisjonell kunnskap
- Kunnskap om fornorskningsprosessen
- Ansattes rolle i barnehagen for å ivareta mangfoldet i barnegruppen i et kulturperspektiv
- Samiske språkmodeller

Skole

Innenfor alle temaene kan partnerskapet sette inn tiltak som sikrer fremdrift av utviklingsarbeidet, f.eks. veiledning, utviklings- og/eller prosessledelse.

Samarbeidsforum har besluttet at temaene er i prioritert rekkefølge, men underpunktene ikke er i prioritert rekkefølge.

1. Trygt og godt skolemiljø:

- Tidlig innsats
- Psykisk helse
- Lek
- Sosiale ferdigheter

2. Praktisk og variert opplæring/skolehverdag:

- Digital kompetanse og pedagogisk bruk av teknologi:
- Læreplanforståelse
- Motivasjon
- Vurdering for læring

3. Individuelt tilrettelagt opplæring:

- Psykisk helse
- Pedagogisk-analyse kompetanse
- Spesialpedagogiske områder:
 - Høyfrekvente vansker
 - Generelle lærevansker
 - Flerspråklighet
 - Språk, tale og kommunikasjonsvansker
 - Kompetanse på å avdekke vansker tidlig, og sette inn tiltak

Laget rundt barnet

Utviklingsarbeidet kan involverer en bredere målgruppe enn barnehage og skole og et begrep en benytter er da Laget rundt barnet. Målgrupper kan være ansatte i andre tjenester som PPT, helsestasjon, skolehelsetjenesten, barnevern, barne- og ungdomspsykiatrisk tjeneste, med flere. I denne ordningen kan ansatte fra disse tjenestene kun delta i samarbeid med barnehage- og skoleansatte.

Innenfor alle temaene kan partnerskapet sette inn tiltak som sikrer fremdrift av utviklingsarbeidet, f.eks. veiledning, utviklings- og/eller prosessledelse.

Samarbeidsforum har besluttet at temaene er i prioritert rekkefølge, men underpunktene ikke er i prioritert rekkefølge.

1. Trygge og gode barnehage- og skolemiljø:

- Inkluderende undervisning i skole/inkluderende praksis i barnehage
- Verdisyn i barnehage og skole
- Barnets beste i fokus

2. Fremme inkludering for å forebygge utenforskap:

- Sikre at ansatte i barnehage og skole har oppdagerkompetanse, det vil si kompetanse i å finne de barna som ikke følger progresjon for sitt kull, ut fra høyfrekvente vansker; språkvansker og/ eller nevrodivergente vansker
- Implementere utviklingskompetanse for ansatte i barnehager og skoler slik at barn med nevrodivergente vansker opplever reell inkludering.
- For elever som har behov - bruk av KI til å produsere tekst
- Digitale ferdigheter for barn
- Digitale ferdigheter for ansatte

Statsforvalteren kan bruke kunnskap om sektor i vektingen av tildeling til tiltak som gjelder både barnehage, grunnskole og laget rundt barnet.

Andre prioriteringer ved tildeling

Ved oversøking eller dersom to eller flere behovsmeldinger er likestilt etter at prioriteringskriteriene er tatt hensyn til, kan statsforvalter prioritere hvilket partnerskap som skal motta midler basert på kjennskap til sektor.

Statsforvalteren vil gjennom en skjønnsmessig vurdering, og videre sin kjennskap til kommunene se punktene under i sammenheng ved prioritering av tiltak.

- Mange elever med ITO (individuell tilrettelagt opplæring)
- Spesialpedagogisk hjelp i barnehage
- Tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne
- Mange ufaglærte i skolen
- Mange dispensasjoner fra utdanningskravet i barnehage
- Mange med dispensasjon fra utdanningskravet i barnehage
- Utskiftninger/ustabilitet i leder-/personalgrupper
- Antall meldte saker i håndhevingsordningen

- Kunnskap statsforvalteren har om sektor
- Eiere som ikke har deltatt i tilskuddsordning tidligere eller eiere som ikke har deltatt på en lang stund

Samarbeidsforum ønsker at det tas hensyn til at det kan være mer kostbart for kommuner som ligger langt unna UH.

Langsiktighet og forutsigbarhet

- Inntil 30% av midlene låses til 3-årige prosjekter
- Inntil 20% av midlene låses til 2-årige prosjekter
- Tilnærmet 50 % av midlene tildeles for ett år av gangen
- Hvert partnerskap kan maksimum få tilskudd for et utviklingsarbeid i 4 år
- Utbetaling av midler forutsetter videre statlig bevilgning

Koordinator

I forskriften² presiseres det at en begrenset del av midlene kan gå til koordinatorfunksjon.

Når det gjelder koordinatorfunksjon er utgangspunktet er at eier skal ha kapasitet til å koordinere kompetanseutviklingsarbeid.

Det kan tildeles midler til koordinator dersom:

- Tiltaket har høy kompleksitet (antall barnehager/skoler, antall eiere og eventuelle andre forhold som øker kompleksiteten)
- Tiltakene bidrar til kompetanse og stabilitet i sårbare områder

Behovsmelding

Behovsmeldingsskjemaene vil bygge på forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole³ og langsiktig plan for Troms 2026-2029⁴.

Forskriften krever at partnerskapets behovsmelding inneholder en beskrivelse av eiers egeninnsats i tiltaket.

² Lenke til ny forskrift (kommer)

³ Lenke til ny forskrift (kommer)

⁴ [Kollektiv kompetanseutvikling for barnehage og grunnskole | Statsforvalteren i Troms og Finnmark](#)

Statsforvalteren tar kontakt med de partnerskapene som får tildelt mindre midler enn de har sendt inn behov for, for å avklare hvordan fordelingen skal være mellom partene i partnerskapet. Partnerskapet avgjør fordelingen, og gir så tilbakemelding om hvordan fordelingen av midlene skal være til statsforvalteren.

Rapportering

Mottakere av tilskudd skal rapportere årlig om hvilke tiltak som er gjennomført, hvordan midlene er brukt og vurdering av måloppnåelse.

Det må være sammenheng mellom behovsmelding og rapportering.

Partnerskapet må også rapportere på hvordan midlene til koordinator har blitt brukt, dersom det er aktuelt.

Utdanningsdirektoratet vil utarbeide en mal for rapportering og gjennomfører nasjonale evalueringer.

I tillegg skal partene levere et enkelt regnskap (ikke revisorgodkjent) for bruken av midlene ved rapporteringstidspunktet. Statsforvalteren utformer en mal for utfylling av regnskapstall for eier og UH/fagmiljø. Malen blir sendt ut til partnerskapene.

Evaluering og justering av plan

Årshjul for arbeidet i Troms

<u>Tidspunkt</u>	<u>Aktivitet</u>
September	Møte i samarbeidsforum
15. okt. – 15.nov.	Informasjonsmøte til sektor
1. desember	Behovsmeldingsmal klar for utfylling
1. februar	Frist for innsending av behovsmelding
05-20. mars	Drøfting av forslag til fordeling i møte med samarbeidsforum
15. april	Frist for å gjøre vedtak
1-15. juni	Evaluering av tildelingsprosessen og langsiktig plan

Planen tas opp årlig for evaluering og justering etter tildeling i samarbeidsforum. Hovedrevisjon skjer høsten 2029 og ny plan vedtas for perioden 2030 – 2033.

Kjennetegn på måloppnåelse⁵

Langsiktige mål skal si noe om hvilke praksiser eller systemer man ønsker skal være gjeldende når utviklingsarbeidet er over.

Delmål er mer kortsiktige mål, som skal bidra til at man når de langsiktige målene. De langsiktige målene og delmålene må henge sammen og bidra til at man oppnår de resultatene man ønsker.

Målene (både de langsiktige- og delmålene) må være så konkrete som mulig, slik at partnerskapet kan vurdere måloppnåelsen underveis og ved utviklingsarbeidets slutt.

Partnerskapet må beskrive hvordan de vil jobbe for å nå målene, altså hvilke tiltak som skal igangsettes for å oppnå målene som er satt for utviklingsarbeidet.

Tiltaket skal fremme kollektive prosesser for profesjonsutvikling i skolen og /eller barnehagen, og partnerskapet må beskrive hvordan tiltak skal bidra til det.

Universiteter og høyskoler som bidrar i kompetanseutviklingen, skal legge til rette for at erfaringene fra partnerskapet skal styrke lærerutdanningene. Partnerskapet må beskrive hvordan universitet/høgskole skal ivareta erfaringslæringen.

Samarbeidsforum⁶

Består av 15 representanter fordelt slik:

- 2 kommunale barnehageeiere
- 1 privat barnehageeier
- 2 kommunale skoleeiere
- 1 privat skoleeier
- 1 barnehagemyndighet
- 3 Universitet/høgskole
 - 1 Samisk høgskole
 - 2 UiT – Norges arktiske universitet
- 1 KS
- 2 Utdanningsforbundet
- 1 PPT
- 1 Statped/SEAD

⁵ Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole, § 5 Kjennetegn på måloppnåelse (lenke kommer)

⁶ Forskrift om tilskuddsordning § 8 (lenke kommer)

Samisk samarbeidsforum⁷

Samisk samarbeidsforum er i oppstartsfase. Forumet har som hovedoppgave å sikre at samiske perspektiver alltid blir tatt med i vurderingen av kollektive kompetansebehov.

Forumet skal informere om hvordan partnerskap over hele landet kan ivareta samiske perspektiver, og bidra til å styrke og samle kompetansemiljøene for samiske språk og kultur i barnehage og skole. Det skal også gjøre det enklere å få tilgang til videreutdanning innen samiske språk og kultur.

Formålet er å gi kommuner og private eiere bedre muligheter til å inngå partnerskap eller etablere samarbeid med fagmiljøer som har kompetanse på samiske språk og kultur.

Forumet har oppgaver på tvers av fylker innenfor ordningene for kollektiv kompetanseutvikling i barnehage, grunnskole og videregående opplæring, inkludert fag- og yrkesopplæringen. En særlig oppgave er å styrke kompetanseutviklingen for samiske lærere.

Forumet skal også bidra til å synliggjøre at alle lærere og ansatte skal ha kompetanse om samiske språk og kultur, og at dette er en del av rammeplanen for barnehage, rammeplanen for SFO og læreplanverket i skolen – både for norske og samiske barn og elever.

⁷ Lenke til info om samisk samarbeidsforum (kommer)

Vedlegg:

Definisjoner:

- **Kollektiv kompetanseutvikling i skole og barnehage:** Hele personalet eller deler av personalet/ organisasjonen deltar i en felles, systematisk prosess for å styrke kompetansen. Det handler om å utvikle kunnskap og praksis sammen, slik at læring ikke blir et individuelt prosjekt, men en del av et profesjonsfellesskap.
- **Profesjonelle læringsfellesskap:** Strukturerte samarbeidsarenaer der ansatte i barnehage og skole systematisk deler kunnskap, reflekterer over praksis og utvikler løsninger sammen for å styrke kvaliteten på tilbudet og fremme barns og elevers læring og trivsel.
- **Lokalt definerte behov i kompetanseutvikling:** Ansatte i barnehager og skoler er med på å identifisere hvilke områder de trenger å styrke kompetansen på, basert på egne utfordringer, mål og kontekst – i stedet for kun å følge nasjonale eller sentrale føringer.
- **Partnerskap:** Et forpliktende samarbeid mellom eiere og kompetansemiljøer (som universiteter, høyskoler eller fagskoler for å planlegge, gjennomføre og følge opp tiltak som styrker profesjonsfellesskapet og kvaliteten i opplæringen.
- **Samarbeid med andre relevante kompetansemiljøer:** Universitet og høyskoler kan inngå samarbeid med andre relevante kompetansemiljø dersom de lokale behovene tilsier det.
- **Egeninnsats:** Den ressursmessige, organisatoriske og/eller strategiske innsatsen barnehage- og skoleeiere gjør for å planlegge, finansiere og gjennomføre kompetansetiltak, uavhengig av statlige tilskudd. Eksempler kan være en gitt egenandel som finansierer tiltaket, frikjøp av tid, interne møter/ fagsamling/ workshops, analyse av eget kompetansebehov, tilrettelegging for samarbeid med UH og/ eller andre fagmiljøer. Listen er ikke uttømmende.
- **Inkluderende prosesser:** Alle relevante aktører deltar og har reell innflytelse i planlegging, gjennomføring og evaluering av kompetansetiltak. Dette er sentralt for å oppnå varig kvalitetsutvikling i barnehage og skole.
- **Likeverdig tilbud:** Et likeverdig tilbud for alle barn betyr at alle barn – uavhengig av bakgrunn, språk, funksjonsnivå, kjønn, økonomiske forhold eller bosted – skal ha tilgang til et tilbud av samme kvalitet og med reelle muligheter for deltakelse og utvikling. Det handler ikke bare om å gi alle det samme, men om å sikre at hvert barn får det de trenger for å ha like muligheter som andre barn.

- **Koordinator:** Tilrettelegger, organiserer og følger opp samarbeid og prosesser mellom barnehage og/ eller skole, eiere og kompetansemiljøer for å sikre målrettet og systematisk framgang i utviklingsarbeidet.
- **Samiske språkmodeller:** Pedagogiske modeller for opplæring og språkutvikling som har som mål å styrke samiske språk gjennom helhetlige og systematiske praksiser, slik at barn og unge blir funksjonelt tospråklige i samisk og norsk
- **Samiske perspektiver:** Midlene skal bidra til å sikre at samiske perspektiver blir ivarettatt i barnehage og grunnskole. Samiske perspektiver skal forstås som **en overordnet føring for de tiltak partnerskapene arbeider med**. Dette gjelder uavhengig av om skolen har elever, eller barnehagen har barn, som snakker samisk eller får undervisning i samisk språk. Bakgrunnen er samenes status som urfolk i Norge. Samiske perspektiver inngår i alle deler av barnehagers og skolars virksomhet, både på et overordnet nivå, men også gjennom arbeid med rammeplan og læreplaner. Vurdering av samiske perspektiver er derfor ikke begrenset til prosjekter som handler spesielt om samisk språk eller kultur, men er et kriterium for tildeling innenfor hele tilskuddsordningen. **Det betyr at partnerskapet må la tankesløyfa gå innom samiske perspektiver uansett prosjekt.**

Kunnskapsgrunnlag – Troms

Hvorfor tall?

Gir retning for kvalitet og kompetanseutvikling

Faktabasert grunnlag for prioriteringer

- **Barnehage:**
 - 204 barnehager (126 kommunale, 78 private)
 - Ca. 7 698 barn, hvorav 4,2 % har vedtak om spesialpedagogisk hjelp
 - 14 % minoritetsspråklige barn
 - Bemanningsutfordringer: 79 barnehager har dispensasjon fra utdanningskravet
 - Gjennomsnitt: 13 barn per barnehagelærer
- **Skole:**
 - GSI: nøkkeltall om antall elever bemanning og kompetanse, faglærte og ufaglærte, andel elever med vedtak om ITO og andel av disse som er alene med lærer i undervisningen, osv.
 - Nasjonale prøver, standpunkt og eksamenskarakterer forteller oss noe om elevenes læringseffekt
 - Elevundersøkelsen gir oss informasjon om elevenes trivsel, trygghet, mobbing, vurdering for læring, motivasjon og mestring osv. Forteller oss noe om elevenes læringsmiljø.
 - Antall saker i håndhevingsordningen
- **Særskilte utfordringer i Troms:**
 - Nedgang i barnekull og skoler
 - Rekruttering av kvalifiserte lærere og barnehagelærere er kritisk
 - Distriktskommuner sliter mest med å tiltrekke fagpersonell
- **Konklusjon:**
 - Analyse av egne tall gir grunnlag for målrettede tiltak
 - Statistikk = trygghet, retning og kvalitet